

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย แล้วอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครู
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามการรับรู้ของนักเรียนและครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การเลือกตัวอย่างประชากรใช้วิธีสุ่มแบบง่ายโดยจับฉลาก กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 397 คน และครูจำนวน 367 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุด คือ
 - ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครองและนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบบประเมินค่า เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามให้ครูตอบ เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพของครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ครูกำลังปฏิบัติของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นของครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยผู้วิจัยเดินทางไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวนหนึ่ง และอีกจำนวนหนึ่งส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ไปแจกด้วยตนเองและรอรับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง มีคำบรรยายประกอบ

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการทดสอบค่าที ($t - test$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้ปกครองและนักเรียนจำนวน 358 คน มีสถานภาพ

สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียน

ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 81.0 ได้แก่ บิดา มารดา และรองลงมาร้อยละ 10.6 ได้แก่ มารดา

1.1.2 ระดับการศึกษา

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 84.1 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 10.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.1.3 อาชีพ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 71.5 มีอาชีพเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 12.0 มีอาชีพรับจ้าง

1.1.4 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องการให้นักเรียน

สำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุด

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 68.2 ต้องการให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมาร้อยละ 8.7 ต้องการให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี

1.1.5 รายได้

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 28.5 มีรายได้เดือนละ 500 - 1000 บาท รองลงมาร้อยละ 24.3 มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท

1.1.6 จำนวนบุตรหรือผู้ที่อยู่ในความปกครอง

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 29.3 มีจำนวนบุตร หรือผู้ที่อยู่ในความปกครอง 2 คน รองลงมาร้อยละ 25.4 มีจำนวนบุตรหรือผู้ที่อยู่ในความปกครอง 3 คน

1.1.7 จำนวนนักเรียนจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว

นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.7 มีสถานภาพทางครอบครัว โดยมีบิดา มารดา อยู่ร่วมกัน รองลงมาร้อยละ 8.7 มีสถานภาพทางครอบครัว บิดา มารดา แยกกันอยู่

1.1.8 จำนวนนักเรียนจำแนกจำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียน
นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 59.5 ได้รับเงินมาโรงเรียนระหว่าง
1 - 5 บาท รองลงมาร้อยละ 33.8 ได้รับเงินมาโรงเรียนระหว่าง 5 - 10 บาท

1.1.9 จำนวนนักเรียนจำแนกตามวิธีเดินทางมาโรงเรียน
นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 48.3 เดินทางมาโรงเรียนโดย
วิธีจักรยาน รองลงมาร้อยละ 33.5 เดินทางมาโรงเรียนโดยวิธีขึ้นรถประจำทาง

1.1.10 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระยะทางที่เดินทางมาโรงเรียน
นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 47.3 เดินทางมาโรงเรียนด้วย
ระยะทางน้อยกว่า 5 กิโลเมตร รองลงมาร้อยละ 35.5 เดินทางมาโรงเรียนด้วยระยะทาง
ระหว่าง 5 - 10 กิโลเมตร

1.1.11 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับผลการเรียน
นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 48.3 มีระดับผลการเรียน
2.00 - 3.00 รองลงมาร้อยละ 33.8 มีระดับผลการเรียน 1.00 - 2.00

1.1.12 จำนวนนักเรียนจำแนกตามผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริม
การเรียน
นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.0 ผู้มีบทบาทในการส่งเสริม
การเรียน ได้แก่ บิดา มารดา รองลงมาร้อยละ 6.7 เป็น พี่ชาย พี่สาว

1.1.13 จำนวนนักเรียนจำแนกตามผู้ที่ให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาลง
การเรียน
ผู้ที่ให้คำปรึกษานักเรียน เมื่อมีปัญหาลงการเรียนส่วนใหญ่
ร้อยละ 34.4 ได้แก่ ผู้ปกครอง รองลงมาร้อยละ 23.2 ได้แก่ เพื่อนสนิท

1.2 สถานภาพของครู

ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษามีจำนวน 341 คน

1.2.1 เพศ

ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.1 เป็นชาย รองลงมาร้อยละ 46.9 เป็นหญิง

1.2.2 อายุ

ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.1 มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี รองลงมาร้อยละ 40.2 มีอายุ 31 - 40 ปี

1.2.3 วุฒิต่างทางการศึกษา

ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีส่วนใหญ่อ้อยละ 88.6 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 10.0 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

1.2.4 ประสบการณ์ในการทำงาน

ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีส่วนใหญ่อ้อยละ 39.6 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6 - 10 ปี รองลงมาร้อยละ 33.1 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี

1.2.5 ประสบการณ์ในการเป็นครูในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีส่วนใหญ่อ้อยละ 58.4 มีประสบการณ์ในการเป็นครูในโครงการ 3 ปี รองลงมาร้อยละ 21.1 มีประสบการณ์ในการเป็นครูในโครงการ 2 ปี

ตอนที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 นักเรียนรับรู้ว่ามีบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามด้านพบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (ตารางที่ 35) บทบาทที่นักเรียนเห็นว่าผู้ปกครองมีการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือบทบาทด้าน

การจัดหาอุปกรณ์การเรียน ($\bar{X} = 3.47$) และบทบาทที่นักเรียนเห็นว่าผู้ปกครองมีการปฏิบัติจริงน้อยที่สุด คือบทบาทด้านการสนับสนุนการฝึกวิชาอาชีพ ($\bar{X} = 2.72$)

2.2 ครูรับรู้ว่ามีบทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามด้านพบว่าบทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองควรปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน ระดับมาก 1 ด้าน (ตารางที่ 36) บทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองควรปฏิบัติในระดับมาก คือบทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ($\bar{X} = 3.66$) และบทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองควรปฏิบัติน้อยที่สุด คือ บทบาทด้านการเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.06$)

สรุปได้ว่านักเรียนรับรู้ว่ามีบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทที่ครูคาดหวังนั้น ครูรับรู้ว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นของครูเพิ่มเติม สรุปได้ว่า

1. ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 35.49 มีความประสงค์ให้ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนของนักเรียนเพิ่มเติมในด้านการกวดขันในด้านการเรียน และความประพฤติ รองลงมา ร้อยละ 28.15 ให้ติดตามการเรียนอย่างใกล้ชิดโดยประสานกับโรงเรียน

2. ในด้านความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาของบทบาทในการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองแก่นักเรียนในปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 38.71 คิดว่าผู้ปกครองขาดความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียน รองลงมา ร้อยละ 28.76 คิดว่าผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่และติดตามผลการเรียนของนักเรียน

3. ในด้านความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 38.42 มีความคิดเห็นว่าปัญหาในด้านงบประมาณ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร เป็นปัญหาสำคัญ รองลงมา ร้อยละ 37.24 ครูยังไม่เข้าใจไม่ชัดเจนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเท่าที่ควร

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปได้ดังนี้

การรับรู้บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทุกด้าน และจำแนกตามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายละเอียดของบทบาทในแต่ละด้านสรุปได้คือ

4.1 ในเรื่องบทบาทด้านการเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 3 บทบาท คือ การขอแบบฝึกหัดการบ้านของนักเรียน การอธิบายทบทวนแบบฝึกหัดการบ้าน การมาพบครูประจำวิชาเพื่อติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 ในเรื่องบทบาทด้านการให้ความรู้เพิ่มเติม นั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ครูคาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 บทบาท คือ การแนะนำให้นักเรียนดูรายการโทรทัศน์ที่เสริมความรู้ การแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน การแนะนำให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างรอบคอบและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 4 บทบาท คือ การแนะนำให้นักเรียนสังเกตสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น การตั้งคำถามในเรื่องที่นักเรียนพบเห็นแล้วให้นักเรียนตอบ การพูดคุยซักถามนักเรียนถึงข่าวและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหรือนอกประเทศ และการแนะนำให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านซึ่งครูมีความหวังสูงกว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริง

4.3 ในเรื่องบทบาทด้านการสนับสนุนและเสริมกำลังใจนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 บทบาท คือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้ ผู้ปกครองจะปลอบใจและให้กำลังใจ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 6 บทบาท คือ เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนดี ผู้ปกครองจะให้รางวัลและชมเชย คอยให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำการบ้านและทำงานการฝีมือที่ยาก คอย

ดูแลอยู่ใกล้ ๆ ขณะที่นักเรียนทำงานการฝีมือ สนับสนุนให้นักเรียนทำงานฝีมือด้านวิชาอาชีพ เพื่อให้เพื่อนบ้านได้เห็นความสามารถ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้การยอมรับในความสามารถของนักเรียน ซึ่งครูมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง

4.4 ในเรื่องบทบาทด้านการสนับสนุนการฝึกวิชาอาชีพนับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกบทบาท ซึ่งครูมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง

4.5 ในเรื่องบทบาทด้านการจัดหาอุปกรณ์การเรียนในเรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 1 บทบาท คือ การจัดหาเสื้อผ้า เครื่องแบบ และชุดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน

4.6 ในเรื่องบทบาทด้านการร่วมกิจกรรมโรงเรียนนับ บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 บทบาท คือ การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน การเข้าร่วมในคณะกรรมการศึกษาในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน

4.7 ในเรื่องบทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านนับ บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ครูคาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 บทบาท คือการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการมาเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 บทบาท คือ การช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการที่ส่งครูออกมาในเทศ เยี่ยม เยียนนักเรียน

สรุปได้ว่านักเรียนและครูมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของนักเรียนพบว่า

นักเรียนรับรู้ว่าการปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.02$ (ตารางที่ 35) โดยเรียงลำดับคือ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน $\bar{X} = 3.47$ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน $\bar{X} = 3.45$ การร่วมกิจกรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ $\bar{X} = 3.23$ การสนับสนุนและเสริมกำลังใจ $\bar{X} = 3.08$ การเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน $\bar{X} = 2.89$ การให้ความรู้เพิ่มเติม $\bar{X} = 2.87$ การสนับสนุนด้านการฝึกวิชาอาชีพ $\bar{X} = 2.72$

จากการวิจัยครั้งนี้ ที่นักเรียนรับรู้ว่าการปฏิบัติจริงในการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลางนั้น ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยแล้วน่าจะมีสาเหตุมาจากสภาพภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการติดตามผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด ที่พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำนา (ร้อยละ 52.6) และทำสวนทำไร่ (ร้อยละ 19.6) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2532 : 11) เมื่อพิจารณาจากรายได้พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วรายได้ของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 500 - 1,000 บาทต่อเดือน การที่ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้อยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นผลให้ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์ (2525 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่า 5,000 บาท ส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และลิวส์ เฮช เวธริงตัน (Worthington 1971 : 7 - 10) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะให้การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถามแก่ครูและนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวนหนึ่ง และได้สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนในโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน มีรายได้น้อย และประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีระดับการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองของนักเรียนจะไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ถ้าผู้ปกครองบางส่วนที่มีฐานะที่ดี มีระดับการศึกษาที่สูงแล้ว ผู้ปกครองจะให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

เท่าที่กล่าวมานี้จะ เห็นได้ว่าภูมิหลังทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน กล่าวคือผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีระดับการศึกษาต่ำจะไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ถ้าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีระดับการศึกษาที่สูง จะให้ความสำคัญ การเอาใจใส่ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากรายงานการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (กรมสามัญศึกษา 2531 : 50) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ และเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล ส่วนโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองนักเรียนจะมีรายได้น้อย มีระดับการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองของนักเรียนจะไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่าที่ควร ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับอำเภอหรือจังหวัด ที่ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีระดับการศึกษาสูง ผู้ปกครองนักเรียนจะให้ความสำคัญ การเอาใจใส่ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ดังนั้นผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้น้อย และมีระดับการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองของนักเรียนจะไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่าที่ควร จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนรับรู้บทบาทที่ผู้ปกครองปฏิบัติจริงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่านักเรียนรับรู้บทบาทที่ผู้ปกครองปฏิบัติจริงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านการจัดหาอุปกรณ์การเรียน เป็นอันดับแรกตามความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นในการเรียนได้แก่หนังสือแบบเรียน เครื่องเขียน เสื้อผ้า และพาหนะที่จำเป็น ผู้ปกครองต้องจัดหาให้แก่เด็กเรียน ถึงแม้ในวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะลดค่าใช้จ่ายของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโดยไม่ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือแบบเรียน และลดค่าใช้จ่ายในด้านกิจกรรมต่าง ๆ (กรมสามัญศึกษา 2530 : 3 - 9) แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว โรงเรียนไม่สามารถจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้เต็มที่ทั้งในการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ทั้งในด้านการจัดหาพาหนะที่จำเป็นในการเดินทางมาโรงเรียน การจัดหาหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน เพราะเนื่องมาจากความล่าช้าของงบประมาณ รวมทั้งการไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2530 : 15)

อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นได้แก่ หนังสือแบบเรียน เครื่องแบบ และพาหนะในการมาเรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยควรจัดให้นักเรียนได้มีอุปกรณ์การเรียนที่ครบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเชื้อ สาริมาณ (2529 : 21) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองไว้ว่า "ผู้ปกครองควรจัดให้นักเรียนได้มีอุปกรณ์การเรียนที่ครบ"

ฉะนั้นนักเรียนจึงรับรู้บทบาทที่ผู้ปกครองปฏิบัติจริงในการส่งเสริมการเรียนรู้ในการจัดหาอุปกรณ์การเรียน เป็นอันดับแรก

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน เป็นบทบาทที่นักเรียนรับรู้ว่ามีผู้ปกครองมีการปฏิบัติจริงในระดับรองลงมา ผู้วิจัยเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านมีความสำคัญมีประโยชน์ในการร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านเป็นสิ่งสำคัญ การที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการที่ส่งครูออกมาเยี่ยมเยียนนักเรียนจะเป็นผลดีแก่เด็ก ในเรื่องนี้ก็สอดคล้องกับความเห็นของอนันต์ ด้ชฎ (2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่กล่าวถึงการร่วมมือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน การร่วมมือกันในการให้การศึกษา เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีบุคลิกทั้งร่างกายและจิตใจ

การสนับสนุนด้านการฝึกวิชาอาชีพ เป็นบทบาทที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณปกครองมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในลำดับสุดท้าย โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาอาชีพ เพื่อให้นักเรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียนได้และเมื่อจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อสามารถนำความรู้วิชาอาชีพไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้การสนับสนุนด้านการฝึกวิชาอาชีพนั้นผู้ปกครองหวังให้นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในชนบทแล้วผู้ปกครองจะประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ผู้ปกครองสามารถให้คำแนะนำในด้านความรู้ด้านเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี และอาจจะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนโดยเป็นวิทยากรด้านวิชาอาชีพแก่โรงเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนรับรู้ว่าคุณปกครองมีการปฏิบัติในลำดับสุดท้ายนั้นเนื่องจากทางโรงเรียนจัดสอนวิชาอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับอาชีพของผู้ปกครอง เช่น โรงเรียนสอนวิชาอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม แต่ขณะเดียวกันผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ผู้ปกครองไม่สามารถสนับสนุนด้านการฝึกวิชาอาชีพในด้านช่างอุตสาหกรรมได้ นอกจากนี้การที่จะช่วยเหลือโดยเป็นวิทยากรด้านวิชาอาชีพนั้น ผู้ปกครองต้องมีความรู้ ความชำนาญอย่างเพียงพอในวิชาอาชีพนั้นจึงจะสามารถช่วยเหลือได้

2. บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของคุณพบว่า

ครูรับรู้ว่าบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.26$ โดยเรียงลำดับบทบาทที่ครูคาดหวังผู้ปกครองตามลำดับคือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน $\bar{X} = 3.66$ การร่วมกิจกรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ $\bar{X} = 3.45$ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน $\bar{X} = 3.41$ การสนับสนุนและเสริมกำลังใจ $\bar{X} = 3.33$ การสนับสนุนด้านการฝึกวิชาอาชีพ $\bar{X} = 3.32$ การให้ความรู้เพิ่มเติม $\bar{X} = 3.07$ การเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน $\bar{X} = 3.06$

การที่ผลการวิจัยพบว่าครูรับรู้บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่อยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างมาทางระดับมาก เพราะโดยปกติแล้วครูมีความคาดหวังที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วจะเห็นว่าการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น การจัดหาเครื่องแบบ

การสนับสนุนและ เสริมกำลังใจ เมื่อนักเรียนมีผลการเรียน เป็นที่น่าพอใจ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน การแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากสื่อมวลชน หนังสือ แหล่งวิทยากรในท้องถิ่น การสนับสนุน ด้านการฝึกวิชาอาชีพ การช่วยเหลือในการ เป็นวิทยากรในการให้ความรู้ด้านวิชาอาชีพ การเอาใจใส่ การติดตามการเรียนของนักเรียน ซึ่งก็สอดคล้องกับความคิด เห็นของพรพรรณ พิทธิฤกษ์ชัยพล (2528 : 42) ที่ได้กล่าวสนับสนุนบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนว่า "ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียน การเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียน การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น การแนะนำให้ความรู้เพิ่มเติม การแนะนำสนับสนุนการเรียนวิชาอาชีพ"

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าครูย่อมมีความหวังที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการ ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน เพราะการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับ โรงเรียน เพียงฝ่ายเดียว การร่วมมือจากผู้ปกครอง เป็นสิ่งสำคัญที่จะมีส่วนทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ต่อการเรียน เห็นคุณค่าของการศึกษาเล่าเรียน ผู้ปกครองควรมีความเข้าใจบทบาทในการส่งเสริม การเรียนของนักเรียน การให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่นักเรียน

บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนตามการรับรู้ของ ครูพบว่าครูรับรู้บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนในด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน เป็นอันดับแรกนั้น อาจเป็นเพราะครูเห็นว่าหากทางบ้านและ โรงเรียนมีความสัมพันธ์ เป็นอย่างดีในการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน การเรียนการสอนก็จะประสบ ผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของไพฑูริย์ สินลาร์ตน์ (2525 : 78) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานจัดการศึกษาให้สำเร็จตามนโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษา แห่งชาติจะเป็นไปอย่างล้าช้า ถ้าผู้ปกครอง ครู นักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ใส่ใจ เห็น ความสำคัญของการศึกษาและไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมหรือช่วยเหลือโรงเรียน

ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านมีความสำคัญถ้าผู้ปกครอง ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนแล้วจะทำให้เข้าใจจุดหมาย การดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนดียิ่งขึ้น ผู้ปกครองนักเรียนอาจจะร่วมมือให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียน และการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของละเมียด ลิมอักษร (2520 : 12) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2519 : 149) ที่กล่าวว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่างกัน และการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญขึ้นในทางที่พึงประสงค์"

การร่วมกิจกรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียน เป็นบทบาทที่ครูคาดหวังว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติในระดับรองลงมา และเป็นระดับปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่าการร่วมกิจกรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ การเข้าร่วมจัดกิจกรรมของนักเรียนในวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ การร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาค่าความประพฤติของนักเรียน การเข้าร่วมในคณะกรรมการศึกษาในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนจะทำให้ได้ทราบถึงกิจการการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาค่าความประพฤติของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุภา ศิริสิทธิ์ (2522 : 99) ที่เสนอแนะว่าผู้ปกครองควรมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนด้านการร่วมกิจกรรมโรงเรียน การให้ความร่วมมือกับครูและโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาค่าความประพฤติของนักเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของการส่งเสริมการเรียน การจัดกิจกรรมทางศาสนา วันสำคัญของชาติ และการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาค่าความประพฤติของนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญทางการศึกษา การได้รับการสนับสนุนทั้งแรงงานและทุนทรัพย์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเชิญให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในกิจกรรมหลาย ๆ อย่างของโรงเรียน เป็นการประชุมผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมงานประจำปี จะทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่โรงเรียนต้องการความช่วยเหลือและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะให้ความสำคัญและร่วมมือกับโรงเรียนในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนและดูแลค่าความประพฤติของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของออร์สากุมารี ปุกหุด (2514 : 16 - 17, 43) ได้ให้ทัศนะว่าการร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา การศึกษาทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมมือกันขจัดปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ปัญหาการลงโทษ การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการเรียนการสอน การร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษา การร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน จะทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียน เป็นบทบาทที่ครูรับรู้ว่ามีผู้ปกครองมีบทบาทที่คาดหวังในลำดับสุดท้าย และอยู่ในระดับปานกลาง การเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียนโดยการซักถามถึงการเรียนของนักเรียนในแต่ละวัน การตรวจดูการบ้านของนักเรียน การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาลงการเรียน การให้คำอธิบายทบทวนแบบฝึกหัด การบ้าน การสอบถามเกี่ยวกับผลการสอบของนักเรียน การตรวจสอบสมุดรายงานผลการสอบของนักเรียน การมาพบครูประจำวิชาเพื่อติดตามผลการเรียนของนักเรียนนั้น ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติ เพราะผู้ปกครองจะได้ทราบถึงการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอาทร รัตนคำณว (2522 : 20 - 22) ที่ได้กล่าวถึงผู้ปกครองว่าควรรู้ให้การเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูมีความคาดหวังบทบาทในด้านนี้ในลำดับสุดท้าย ทั้งที่การเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียนน่าจะเป็นบทบาทสำคัญ อาจจะเป็นเพราะครูมีความเห็นว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียนได้ดี ผู้ปกครองที่จะเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียนได้คือนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีระดับการศึกษาสูง จะให้ความสำคัญในด้านการศึกษานักเรียน ดังนั้นครูจึงคาดหวังบทบาทของผู้ปกครอง ในด้านการเอาใจใส่ติดตามการเรียนของนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย

3. เปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของนักเรียนและครูพบว่า

นักเรียนและครูมีการรับรู้ว่ามีบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุที่ไม่มีความแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและพื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับประถมศึกษา ต้องมีภาระรับผิดชอบมากในการหารายได้ให้เพียงพอจ้บรายจ่าย จากสภาพภูมิหลังทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะส่งเสริมการเรียนของนักเรียนได้เต็มที่

ครูได้ตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงดังกล่าวข้างต้น ครูจึงไม่คาดหวังบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนสูงเกินความเป็นจริง เมื่อทดสอบโดยวิธีทางสถิติโดยการทดสอบค่าที (t - test) บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองจึงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายละเอียดของบทบาทในแต่ละด้านแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 คือ

3.1 ในเรื่องบทบาทด้านการเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 3 บทบาท คือ การขอคูแบบฝึกหัดการบ้านของนักเรียน การอธิบายทบทวนแบบฝึกหัดการบ้านการมาพบครูประจำวิชาเพื่อติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยที่ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติ แต่ในการปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองปฏิบัติได้ไม่เต็มที่

ในบทบาทด้านการขอคูแบบฝึกหัดการบ้านของนักเรียน และการอธิบายทบทวนแบบฝึกหัดการบ้านนั้น ผู้ปกครองจะต้องมีระดับการศึกษาที่เพียงพอจึงจะสามารถให้การอธิบายทบทวนแบบฝึกหัดการบ้านให้แก่กันได้ ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีระดับการศึกษาค่าต้องประกอบอาชีพหารายได้ เพื่อให้เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ไม่สามารถที่จะอธิบายทบทวนแบบฝึกหัดการบ้านให้แก่กันได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 11) ที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด มีระดับการศึกษาค่า มีรายได้ต่ำ ส่วนด้านการมาพบครูประจำวิชาเพื่อติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลา เพราะต้องประกอบอาชีพหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย จึงมอบภาระในการดูแลติดตามผลการเรียนรู้ให้แก่ครู ไม่ได้มาพบครูเพื่อติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2 ในเรื่องบทบาทด้านการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 บทบาท คือ การแนะนำให้นักเรียนดูรายการโทรทัศน์ที่เสริมความรู้ การแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน การแนะนำให้นักเรียนรู้จักตัวอย่างรอบคอบ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 4 บทบาท คือ

การแนะนำให้นักเรียนสังเกตสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น การตั้งคำถามในเรื่องที่นักเรียนพบเห็นแล้วให้นักเรียนตอบ การพูดคุยซักถามนักเรียนถึงข่าวและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหรือนอกประเทศ และการแนะนำให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรมีการปฏิบัติในเรื่องบทบาทด้านการให้ความรู้เพิ่มเติม แต่ในการปฏิบัติจริงนั้นผู้ปกครองปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ การพิจารณาในรายละเอียดในบทบาทด้านการแนะนำให้นักเรียนดูรายการโทรทัศน์ที่เสริมความรู้ ปกติรายการโทรทัศน์ก็จะมีรายการที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ได้เอาใจใส่ หรือมีความรู้ไม่ดีก็ไม่สามารถแนะนำนักเรียนได้ว่ารายการโทรทัศน์ใดที่จะเสริมความรู้ให้แก่เด็ก การแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของโรงเรียนนั้น ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่ดีจะสามารถแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการเพิ่มเติม แต่ถ้าผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับต่ำก็จะไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาการของโรงเรียนไม่สามารถแนะนำนักเรียนได้ การแนะนำให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างรอบคอบและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองนั้น ผู้ปกครองต้องมีประสบการณ์ที่ดีในด้านการศึกษาจึงจะให้ข้อคิดและการแนะนำนักเรียนได้อย่างดีในการพิจารณาครุควรอย่างรอบคอบ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง การแนะนำให้นักเรียนสังเกตสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น การตั้งคำถามในเรื่องที่นักเรียนพบเห็นแล้วให้นักเรียนตอบ การพูดคุยซักถามนักเรียนถึงข่าวและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหรือนอกประเทศ และการแนะนำให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น โดยปกติครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทางด้านการศึกษา และให้ความสำคัญต่อด้านการศึกษา จึงมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรจะให้คำแนะนำในด้านวิชาการ การพูดคุยซักถามถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น รวมทั้งการแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แต่ในทางปฏิบัติจริงผู้ปกครองมีระดับการศึกษาไม่สูง ขาดประสบการณ์ด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา สุวรรณทัต (2522 : 48) ที่ได้ทำการวิจัย และพบว่าผู้ปกครองที่ขาดประสบการณ์ด้านการศึกษาจะขาดความกระตือรือร้น มองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ขาดความสนใจ ไม่ได้ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

3.3 ในเรื่องบทบาทด้านการสนับสนุนและเสริมกำลังใจนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 บทบาท คือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนผู้ปกครองจะปลอบใจและให้กำลังใจ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 6 บทบาท คือ เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนดีผู้ปกครองจะให้รางวัลและชมเชย คอยให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำการบ้านและทำงาน การฝีมือที่ยาก คอยดูและอยู่ใกล้ ๆ ขณะที่นักเรียนทำงานการฝีมือ การสนับสนุนให้นักเรียน ทำงานฝีมือด้านวิชาชีพ เพื่อให้เพื่อนบ้านได้เห็นความสามารถ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนให้การยอมรับในความสามารถของนักเรียน ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรจะทำปฏิบัติ แต่ในการปฏิบัติจริงผู้ปกครองปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองจะให้การเอาใจใส่ สอดถามนักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน ผู้ปกครองจะปลอบใจและให้กำลังใจ แต่ในทางปฏิบัติจริงนักเรียนอาจจะไม่ปรึกษาผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาในการเรียน เพราะผู้ปกครองอาจจะไม่สามารถให้คำแนะนำในด้าน การเรียน บางกรณีผู้ปกครองไม่ได้เอาใจใส่ในด้านการเรียน ของนักเรียน ทำให้ไม่ทราบถึงปัญหาในการเรียนของนักเรียน ส่วนเรื่องการทำรางวัลและชมเชย เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนดีนั้น ครูคาดหวังว่าผู้ปกครองจะให้กำลังใจแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนมี ผลการเรียนที่ดี แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มที่ เพราะเนื่องจากสภาพ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งต้องมีภาระค่าใช้จ่ายหลายด้าน การที่จะให้รางวัลจึงไม่อาจทำได้ บ่อยนัก แต่ก็อาจจะพูดให้กำลังใจแก่เด็กนักเรียนได้ ในกรณีผู้ปกครองไม่ได้เอาใจใส่สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนเท่าที่ควร ไม่ได้ติดตามการเรียนของนักเรียน ก็จะไม่ทราบว่านักเรียนมีผล การเรียนเป็นอย่างไร นักเรียนอาจจะเกิดความท้อถอยในด้านการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรจบ คำคุณ (2532 : 104) ที่พบว่า "นักเรียนใน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะมีผลการเรียนในเกณฑ์ที่ต่ำ"

นอกจากนี้บทบาทในการคอยให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำการบ้านและ ทำงานการฝีมือที่ยาก การคอยดูและอยู่ใกล้ ๆ ขณะที่นักเรียนทำงานการฝีมือ การสนับสนุนให้นักเรียนทำงานฝีมือด้านวิชาชีพ เพื่อให้เพื่อนบ้านได้เห็นความสามารถนั้น ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรมีบทบาทในด้านดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่ได้ปฏิบัติเต็มที่นัก เนื่องจากผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพ ซึ่งต้องใช้เวลาและแรงงาน เมื่อกลับบ้านก็เหน็ดเหนื่อย

ไม่ได้พูดคุยกับนักเรียนเท่าที่ควร ไม่มีเวลาจะมาคอยให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำกาบ้าน หรือทำงานการฝีมือที่ยาก หรือคอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ ขณะที่นักเรียนทำงานการฝีมือ ส่วนการสนับสนุนให้นักเรียนทำงานฝีมือด้านวิชาชีพ เพื่อให้เพื่อนบ้านได้เห็นความสามารถนั้น นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นงานด้านวิชาชีพนักเรียนอาจจะยังไม่ชำนาญในการทำงานการฝีมือด้านวิชาชีพ การจะนำผลงานของนักเรียนไปอวดเพื่อนบ้านนั้น ก็อาจทำได้เฉพาะบางคนเท่านั้น ผู้ปกครองมักจะปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานตามที่โรงเรียนมอบหมายด้วยตนเอง บางคนยังไม่สนับสนุนหรือแสดงความชื่นชมกับผลงานของนักเรียนเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ศรีสุตา ศิริสิทธิ์ (2523 : 94) ที่กล่าวว่า "ผู้ปกครองมักจะปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานที่โรงเรียนมอบหมายด้วยตนเอง ไม่สนับสนุนหรือแสดงความชื่นชมกับผลงานของนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดกำลังใจ บางคนอาจทอดอวย"

นอกจากนี้บทบาทในด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การให้การยอมรับในความสามารถของนักเรียนนั้นครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรมีการปฏิบัติ แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่ได้ปฏิบัติเต็มที่นัก อาจเป็นเพราะผู้ปกครองยังคงมีความคิดเห็นตามความเชื่อเดิมที่ว่า "เด็กควรเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่" ดังนั้นการที่เด็กแสดงความคิดเห็นผู้ปกครองจึงอาจไม่พอใจโดยมองว่าเป็นการโต้เถียง การที่ผู้ปกครองจะให้การยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนหรือการให้การยอมรับในความสามารถของนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่ดี มีความคิดเห็นที่เปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและยอมรับในความสามารถของนักเรียน

3.4 ในเรื่องบทบาทด้านการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกบทบาท บทบาทในด้านการสนับสนุนด้านการฝึกวิชาชีพ ประกอบด้วยรายละเอียดคือ การจัดหาเครื่องมือและวัสดุในการฝึกวิชาชีพแก่นักเรียน การแนะนำให้นักเรียนรู้จักนำวัสดุที่มีอยู่ในบ้านมาฝึกวิชาชีพแก่นักเรียน การให้นักเรียนฝึกวิชาชีพที่บ้าน การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการสอนวิชาชีพแก่นักเรียน ในเรื่องนี้ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนการฝึกวิชาชีพเป็นอย่างดี แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่ได้สนับสนุนอย่างเต็มที่ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนประกอบอาชีพ เกษตรกรรมผู้ปกครองจะให้การสนับสนุน ในด้าน

อุปกรณ์การฝึกอาชีพให้แก่เด็กเรียน ซึ่งจะเป็นวิชาอาชีพ เกษตรกรรม ที่มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะให้คำแนะนำความรู้ด้านการ เกษตรแก่เด็กเรียนได้ และนักเรียนสามารถฝึกงานด้านการ เกษตรในไร่นาของผู้ปกครอง และฝึกการประกอบอาชีพด้าน การเกษตรโดยสามารถขายผลผลิตผลการ เกษตร เป็นการหารายได้ระหว่างเรียน นอกจากนี้ใน การสอนวิชาอาชีพนั้น โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหวังที่จะได้รับความร่วมมือจากวิทยากร ท้องถิ่นจากภาครัฐหรือเอกชน ในการ เข้ามามีส่วนร่วมในการสอนวิชาอาชีพ เพื่อสนองความต้องการ ของท้องถิ่น ในจำนวนวิทยากรท้องถิ่นอาจจะมีบางคน เป็นผู้ปกครองนักเรียนในโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา ซึ่งอาจจะให้ความร่วมมือโดยเป็นวิทยากร เข้ามาให้ความรู้ด้านวิชาอาชีพแก่ นักเรียนได้ แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเต็มที่นัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือ สนับสนุนการฝึกวิชาอาชีพ

3.5 ในเรื่องบทบาทด้านการจัดหาอุปกรณ์การเรียนนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและ บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อยู่ 1 บทบาท คือ การจัดหาซื้อเสื้อผ้า เครื่องแบบ และชุดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ครูมีความคาดหวังใน บทบาทของผู้ปกครองด้านการจัดหาอุปกรณ์การเรียนไม่สูง แต่บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองใน ด้านการจัดหาเสื้อผ้า เครื่องแบบ และชุดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ปกครองจะให้ความสำคัญโดยที่ ผู้ปกครองของนักเรียนเห็นว่าควรจัดหาให้พร้อม ทั้งนี้เพราะการแต่ง เครื่องแบบทำให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย ถึงแม้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะมีมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองโดย ผ่อนผันไม่ต้องแต่ง เครื่องแบบ แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้นักเรียนมี เครื่องแบบซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 9) ที่ว่า "ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 75 ควรแต่ง เครื่องแบบ เพราะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยแก่เด็ก และสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กด้วย รวมทั้งทำให้เห็นความแตกต่างระหว่าง นักเรียนและเด็กที่ไม่ใช่เด็กเรียน ซึ่งง่ายต่อการดูแลความประพฤติ"

3.6 ในเรื่องบทบาทด้านการร่วมกิจกรรมโรงเรียนนั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงและ บทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 บทบาท คือ การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน

การเข้าร่วมในคณะกรรมการการศึกษาในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน โดยครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองจะมีบทบาทด้านการร่วมกิจกรรมโรงเรียน ด้านการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน และการเข้าร่วมในคณะกรรมการการศึกษาแต่ในทางปฏิบัติจริงผู้ปกครองไม่ได้ปฏิบัติมากนัก ผู้วิจัยเห็นว่าที่เป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ครูมีความคาดหวังว่าเมื่อมีปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียน การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อว่าทางโรงเรียนจะได้ชี้แจงและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลนักเรียน และแนะนำได้ถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วผู้ปกครองไม่ได้ให้ความร่วมมือที่ซัก ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ปกครองเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ตีนัก อาจทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ตนเองไม่มีความสำคัญที่จะช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจไม่เคยรับทราบปัญหาของเด็กของตนจากทางโรงเรียน และการที่ผู้ปกครองไม่เข้าประชุมผู้ปกครองนั้นอาจเป็นเพราะทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ไม่ดี และผู้ปกครองอาจจะมีเจตนาไม่มาร่วมประชุมโดยตรงเพราะความจำเป็นในทางเศรษฐกิจและระดับทางการศึกษา

3.7 ในเรื่องบทบาทสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านนั้น บทบาทที่

ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 บทบาท คือ การสนับสนุนให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานี้ ครูมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองจะสนับสนุนให้นักเรียนมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วยังผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังไม่ให้ความสำคัญ นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีก 1 บทบาท คือการช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยครูมีความคาดหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง แต่ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงผู้ปกครองไม่ได้ให้ความร่วมมือเต็มที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองบางส่วนต้องการที่จะให้แรงงานเด็กและกลัวว่าเมื่อนักเรียนศึกษาในระดับสูงแล้วอาจจะทิ้งถิ่นฐานบ้านช่องแล้วอพยพเข้าไปในเมืองเพื่อหางานทำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2530 : 3 - 4) ที่พบว่า

ผู้ปกครองไม่สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาในระดับสูงขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานช่วยงานบ้าน และเนื่องจากความยากจนของผู้ปกครอง และนอกจากนี้ผู้ปกครองเกรงว่าเมื่อนักเรียนเรียนในระดับสูงแล้วจะทิ้งถิ่นฐานบ้านช่องเข้าไปอยู่ในเมือง

บทบาทในด้านการศึกษาให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการที่ส่งครูออกมาพิเศษเยี่ยมเยียนนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ครูออกไปพิเศษเยี่ยมเยียนนักเรียนได้ไม่เต็มที่นักนั้น อาจจะเป็นเนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ครูอาจารย์ต้องทำงานหารายได้พิเศษนอกเหนือจากงานประจำไม่สามารถอุทิศเวลาทั้งหมดของโรงเรียนได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านพาหนะ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจบ คำคุณ (2532 : 100 -101) ที่พบว่าครูไม่สามารถจัดการนิเทศติดตามนักเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากที่ครูต้องทำงานหารายได้พิเศษนอกจากงานประจำ ไม่สามารถอุทิศเวลาทั้งหมดของโรงเรียนได้เต็มที่ การออกไปพิเศษต้องออกค่าใช้จ่ายในด้านพาหนะและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเอง ซึ่งทำให้ครูไม่สามารถออกไปพิเศษเยี่ยมเยียนนักเรียนได้บ่อยครั้งนัก ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งใหม่ บุคลากร ครู อาจารย์ ยังมีไม่เพียงพอ ครูอาจารย์ต้องมีภาระรับผิดชอบหลายหน้าที่ ทั้งในด้านการสอนและงานที่โรงเรียนมอบหมาย ดังนั้นการออกไปพิเศษเยี่ยมเยียนนักเรียนจึงไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มที่

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนมีความสำคัญ ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนไม่ผลัดภาระให้แก่ทางโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว แต่การที่ผู้ปกครองจะมีบทบาทต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถมีส่วนที่จะให้คำแนะนำและร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงที่ปฏิบัติได้อย่างน้อยก็เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความประพฤติดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการจะให้ความสำคัญต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชน ดังนั้นบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมีบทบาทสำคัญและสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

1. ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการสนับสนุนการฝึกวิชาอาชีพน้อยที่สุด ทั้งที่การฝึกวิชาอาชีพนี้ผู้ปกครองอาจให้การสนับสนุนแก่นักเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือในด้านเครื่องมือในการฝึกวิชาอาชีพ และหากผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาอาชีพดีเพียงพอ หรือการให้ความร่วมมือในการเป็นวิทยากรในการฝึกวิชาอาชีพให้แก่ นักเรียนด้วยเหตุนี้โรงเรียนควรสำรวจความต้องการในการฝึกวิชาอาชีพ การสอนวิชาอาชีพของผู้ปกครอง เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้จัดสอนวิชาอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่นและได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการสนับสนุนการฝึกวิชาอาชีพ

2. ผลการวิจัยพบว่าครุคาดหวังจากผู้ปกครองในระดับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครุมีความคาดหวังว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติในระดับมาก ในบทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และบทบาทที่ครุคาดหวังว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติในระดับน้อย คือบทบาทด้านการเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งที่บทบาทแต่ละบทบาทมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นผู้ปกครองและครุควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ครุควรออกไปนิเทศเยี่ยมเยียนนักเรียน เพื่อที่จะได้พบกับผู้ปกครอง และจะได้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และหาทางส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ในการออกไปนิเทศเยี่ยมเยียนนักเรียนจะทำให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถทราบถึงสภาพปัญหาของบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้โดยตรง ทำให้สามารถรายงานการปฏิบัติงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามายังกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อที่กรมสามัญศึกษาจะได้จัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้ทันกับความต้องการ เพื่อว่าโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัย เจาะบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริม การเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้ทำการศึกษบทบาทของผู้เข้าชมชนภาครัฐบาลและภาค เอกชน ที่มีต่อการสนับสนุนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือ ศึกษาบทบาทของครูในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาชนบท เพื่อให้ผลการวิจัยกว้างขวางมากขึ้น